

Финансиски извештаи и извештај на независните ревизори

Стопанска Банка а.д. Битола

31 Декември 2007 година

Содржина

	Страна
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Раководството и Акционерите на
Стопанска Банка а.д. Битола

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Стопанска Банка а.д. Битола (“Банката“) составени од Биланс на состојба на ден 31 Декември 2007, Биланс на успех, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 35.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка; избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени проценки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Банката. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Банката на ден 31 Декември 2007, како и резултатите од работењето, промените во капиталот и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Ружица Филипчева
Директор

Grant Thornton,
Друштво за Ревизија доо, Скопје

Марјан Андонов
Овластен Ревизор

Скопје,
27 Февруари 2008

Биланс на успех

	Белешки	(000 мкд)	
		Година што завршува на 31 Декември	
		2007	2006
Приходи по камати		467,946	408,501
(Расходи) по камати		(166,926)	(116,971)
Нето приходи по камати	5	301,020	291,530
Приходи од надомести и провизии		83,758	78,605
(Расходи) од надомести и провизии		(15,181)	(13,584)
Нето приходи од надомести и провизии	6	68,577	65,021
Приходи од вложувања	7	24,556	15,901
Останати деловни приходи	8	669	3,303
Деловни приходи		394,822	375,755
Приход од ослободување на резервации, нето	9	63,086	26,095
Позитивни курсни разлики, нето	10	10,473	7,940
Останати деловни (расходи)	11	(175,738)	(185,127)
Деловни (расходи)		(102,179)	(151,092)
Добивка пред оданочување		292,643	224,663
Оданочување	12	(35,462)	(25,053)
Нето добивка за годината		257,181	199,610
Добивка за имателите на обични акции	26	256,983	198,999
Заработувачка по акција - основна (ден.по акција)	26	659.50	562.50

Биланс на состојба

	Белешки	2007	(000 мкд) на 31 Декември 2006
Средства			
Парични средства и депозити кај НБРМ	13	2,224,177	1,286,437
Пласмани во, и кредити на банки	14	2,334,544	1,522,554
Кредити одобрени на клиенти	15	2,548,829	2,762,353
Хартии од вредност расположливи за продажба	16	11,679	10,865
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	17	331,231	344,361
Побарувања по камати и останати средства	18	45,232	45,456
Недвижности, постројки и опрема	19	165,092	169,498
Нематеријални средства	19	10,259	3,881
Имот наменет за продажба	20	42,859	43,660
Вкупно средства		7,713,902	6,189,065
Обврски			
Обврски кон банки и финансиски институции	21	338,683	264,772
Обврски кон клиенти	22	4,888,172	3,574,541
Позајмици	23	672,384	602,651
Обврски по камати и останати обврски	24	75,403	65,860
		5,974,642	4,507,824
Капитал			
Акционерски капитал	25	1,173,576	1,173,576
Резерви		267,735	254,028
Нераспределена добивка		297,949	253,637
Вкупно капитал		1,739,260	1,681,241
Вкупно обврски и капитал		7,713,902	6,189,065
Потенцијални и превземени обврски	28	948,598	627,640

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот Одбор на Банката на 26 Февруари 2008 и потпишани во нејзино име од:

Прв генерален директор
М-р Јаким Ивановски

Втор генерален директор
Драганчо Митревски

Извештај за промените во капиталот

	Издадени акции	Сопств. Акции	Премии за акции	Резерви	Нераспре- делена Добивка	(000 мкд) Вкупно
Состојба на 01 Јануари 2006	1,084,512	-	645	243,558	273,724	1,602,439
Добивка за годината	-	-	-	-	199,610	199,610
Дивиденди и бонуси	-	-	-	-	(139,327)	(139,327)
Распоред на нераспред. добив.	-	-	-	10,470	(10,470)	-
Емисија на акции	88,419	-	-	-	(69,900)	18,519
Состојба на 31 Декември 2006	1,172,931	-	645	254,028	253,637	1,681,241
Состојба на 01 Јануари 2007	1,172,931	-	645	254,028	253,637	1,681,241
Добивка за годината	-	-	-	-	257,181	257,181
Дивиденди и бонуси	-	-	-	-	(199,162)	(199,162)
Распоред на нераспред. добив.	-	-	-	13,707	(13,707)	-
Состојба на 31 Декември 2007	1,172,931	-	645	267,735	297,949	1,739,260

Извештај за паричните текови

	Белешки	(000 мкд)	
		Година што завршува на 31 Декември 2007	2006
Готовински тек од деловни активности			
Добивка пред оданочување		292,643	224,663
Амортизација		15,991	15,034
Приход од ослободување на резервации, нето		(51,264)	(25,965)
Отпис на имот наменет за продажба		18	-
Капитализирани дивиденди		(533)	(240)
Приходи од дивиденди		(710)	-
Приходи од наплатени отпишани побарувања		(11,822)	(130)
Приходи по основ на камати и провизии, нето		(369,597)	(356,551)
<i>(Загуба) пред промените во обртниот капитал</i>		(125,274)	(143,189)
<i>Промени во обртниот капитал</i>			
Пласмани кај банки		(813,415)	(526,949)
Кредити на клиенти		271,143	(179,263)
Останати средства		310	549
Обврски кон банки и финансиски институции		73,911	110,735
Депозити на клиенти		1,313,632	498,042
Останати обврски		(12,135)	23,456
Платен данок на добивка		(24,963)	(41,864)
<i>Добивка/(Загуба) по промените во обртниот капитал</i>		683,209	(258,483)
Приливи по камати и надоместоци		548,427	480,458
Платени камати и надоместоци		(171,034)	(128,184)
Наплатени отпишани побарувања		11,822	130
		1,072,424	93,921
Готовински тек од инвестициони активности			
Набавка на згради и опрема		(17,964)	(13,784)
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба		71	-
Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		13,130	(252,977)
Приходи од дивиденди		533	-
		(4,230)	(266,761)
Готовински тек од финансиски активности			
Исплатени дивиденди и бонуси		(199,162)	(139,327)
Прилив / (отплата) на кредити, нето		69,733	40,841
		(129,429)	(98,486)
Промени во исправките вклучени во паричните средства и износите кај НБРМ		(1,025)	(68)
Нето промена на пар. средства и пар. еквиваленти		937,740	(271,394)
Парични средства и парични еквиваленти на почеток	13	1,286,437	1,557,831
Парични средства и парични еквиваленти на крај	13	2,224,177	1,286,437

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

Стопанска Банка а.д. Битола (во понатамошниот текст “Банката“) е основана како акционерско друштво на 07 јуни 1995 по одвојувањето од Стопанска Банка а.д. Скопје. Централата на Банката е лоцирана на ул. Добривоје Радосављевиќ бр. 21, Битола, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна Банка на Република Македонија за вршење на платен промет, кредитни и депозитни активности во рамките на Република Македонија и во странство.

Вкупниот број на вработени на Банката на 31 Декември 2007 и 2006 година изнесува 127 односно 133 вработени, соодветно.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Финансиските извештаи се подготвени со примена на методот на набавна вредност, модифициран при ревалоризација на одредени материјални средства.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Банката да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006. Тековните и компаративните податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, компаративните податоци се корегирани заради усогласување со промените во презентирањето за тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

(а) Стандарди, измени и толкувања во сила во 2007 година

- МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања и комплементарни измени на МСС 1 Обелоденувања на финансиските извештаи - Обелоденувања во врска со капиталот, воведува нови обелоденувања во врска со финансиските инструменти и нема никаков ефект на класификацијата и проценката на финансиските инструменти на Банката, или пак на обелоденувањата на данокот од добивка и обврските кон добавувачи и други обврски.
- КТМСФИ 8, Обем на МСФИ 2 бара земање во предвид на трансакциите коишто вклучуваат емисија на хартии од вредност, кога препознатливиот примен надомест е помал од објективната вредност на издадените хартии од вредност со цел да се утврди дали припаѓаат во опсегот на МСФИ 2. Овој стандард нема никаков ефект на финансиските извештаи на Банката за финансиските инструменти.
- КТМСФИ 10, Периодично финансиско известување и оштетување, забранува сторнирање на загубите поради оштетување признати во периодичниот извештај на гудвил и вложувања во хартии од вредност и финансиски средства евидентирани по набавна вредност, на последователен датум на билансирање. Овој стандард нема никаков ефект на финансиските извештаи на Банката.

(б) Стандарди, измени и толкувања во сила во 2007 година, но коишто не се релевантни

Следните стандарди, измени и толкувања на објавените стандарди се задолжителни за сметководствените периоди што започнуваат на или по 1 Јануари 2007, но не се релевантни за работењето на Банката:

- МСФИ 4 – Договори за осигурување,
- КТМСФИ 7, Примена на принципот на корекција од МСС 29, Финансиско известување во хиперинфлаторни економии, и
- КТМСФИ 9 - Повторна проценка на вметнати деривати.

(в) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети од Банката пред нивното официјално стапување на сила

Следните стандарди, измени и толкувања на важечките стандарди се објавени и се задолжителни за сметководствените периоди на Банката што започнуваат на или по 1 Јануари 2008 или подоцна, но Банката не ги применувала пред нивното официјално стапување на сила:

- МСФИ 23 (Измена) - Трошоци за позајмување (во сила од 1 Јануари 2009). Банката ќе го применува МСФИ 23 (Изменет) од 1 Јануари 2009, но во моментот не е применлив за Банката поради тоа што нема средства кои се квалификуваат.
- МСФИ 8, Оперативни сегменти (во сила од 1 Јануари 2009). Банката ќе го применува МСФИ 8 од 1 Јануари 2009. Раководството сеуште детално го проценува очекуваниот ефект, но се чини дека бројот на сегменти што може да се објавуваат, како и начинот на објавување на сегментите, ќе се промени во согласност со внатрешното известување извршено за главното оперативно лице кое донесува одлуки.
- КТМСФИ 11, МСФИ 2 - Трансакции со сопствени акции на групација (во сила од 1 Март 2007). Ова толкување нема никаков ефект на финансиските извештаи на Банката.
- КТМСФИ 12, Услужни концесионерски договори (во сила од 1 Јануари 2008). КТМСФИ 12 не е релевантен за работењето на Банката поради тоа што Банката не обезбедува услуги на јавниот сектор.
- КТМСФИ 13 - Програми за лојалност на клиентот (во сила од 1 Јануари 2008). КТМСФИ 13 не е релевантен за работењето на Банката поради тоа што Банката нема програми за лојалност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

- КТМСФИ 14 - МСФИ 19 – Ограничување на одредено бенифициско средство, услови за минимално финансирање и нивна поврзаност (во сила од 1 Јануари 2008). Банката ќе го применува КТМСФИ 14 од 1 Јануари 2008, но не се очекува да има било каков ефект на финансиските извештаи на Банката.

Примената на овие нови толкувања нема да предизвика материјално значаен ефект врз финансиските извештаи на субјектот во периодот на нивната првична примена.

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 Декември 2007	31 Декември 2006
1 ЕУР	61.2016 Денари	61.1741 Денари
1 УСД	41.6564 Денари	46.4496 Денари
1 ЦХФ	36.8596 Денари	38.0693 Денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Билансот на состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методата на ефективна каматна стапка.

2.5 Приходи од надоместоци и провизии

Приходите од надоместоци и провизии се евидентираат врз основа на принципот на фактичност на настаните, кога услугата е обезбедена.

2.6 Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во Билансот на успех кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

2.7 Финансиски средства

Банката ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството ги класифицира своите вложувања во моментот на иницијалното признавање.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на комитенти без намера за размена на побарувањето.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се не - деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Банката има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Банката продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Набавките и продажбите на финансиските средства расположливи за продажба и оние кои се чуваат до доспевање се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Банката има обврска да го купи или продаде средството. Кредитите се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Финансиските средства иницијално се признаваат по објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Банката ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост.

Финансиските средства расположливи за продажба се последователно признаени по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата и финансиските средства кои се чуваат до доспевање се последователно признаени по амортизирана набавна вредност. Добивките и загубите кои се јавуваат од промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат директно во капиталот, се до моментот на престанувањето на признавањето или оштетувањето, во кој случај кумулативната добивка или загуба претходно призната во капиталот треба да се признае во добивка или загуба.

Објективните вредности на котирани вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Банката утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

2.8 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба“) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат. Критериумите што Банката ги користи при утврдување на постоењето објективен доказ за загуба од оштетување, вклучуваат:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Оштетување на финансиските средства (продолжува)**

Банката врши проценка на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и поединечно или збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, било значајно или не, таа го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и врши збирна проценка на оштетувањето.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

За целите на збирната проценка на оштетувањето, финансиските средства се групирани врз основа на слични карактеристики на кредитниот ризик (односно врз основа на процес на рангирање при што Банката ги зема предвид видот на средство, индустрискиот сектор, географската локација, видот на кредитното обезбедување, кредитната историја и останати фактори). Овие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групи на такви средства, што претставува индикатор за способноста на должниците да ги платат сите доспеани износи во согласност со договорените услови на средствата што се проценуваат.

Во случај на ненаплатливост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања на претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите, во корист на тековните добивки.

Доколку, последователно, износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признатата загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката на резервирањето. Износот на намалувањето се признава во корист на тековните добивки.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во Билансот на успех. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку Билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.9 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

2.10 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за амортизацијата. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Амортизацијата се пресметува пропорционално, со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на ревалоризираната набавна вредност на недвижностите, постројките и опремата во текот на нивниот век на употреба.

Подолу се дадени приближни годишни амортизациони стапки кои што се применуваат врз значајни ставки од недвижностите, постројките и опремата:

Згради	2.5%
Мебел и опрема	20 - 25%
Останати средства	10 - 25%

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Билансот на успех во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Истите се вклучуваат во билансот на успех во периодот кога настануваат.

2.11 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти вклучуваат сметки со доспеаност помала од 3 месеца од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда кај централната банка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.12 Резервирање

Резервирање се признава кога Банката има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на билансирање и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.13 Надомести за вработените

Банката плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат на државниот Пензиски Фонд и задолжителните приватни пензиски фондови. На датумот на билансирање не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на тримесечна просечна плата. На датумот на билансирање Банката нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

Банката не управува со никакви пензиски планови или планови за надомести при пензионирање и следствено, нема обврски по основ на пензии. Банката нема обврска да обезбеди дополнителни надомести за своите сегашни и поранешни вработени.

2.14 Данок од добивка

Трошокот за данок од добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок од добивка. Тековниот данок од добивка се пресметува и плаќа во согласност со Македонскиот Закон за данок од добивка. Крајниот данок од добивка од 12% (2006: 15%) се плаќа врз основа на годишната добивка прикажана во законскиот Биланс на успех, корегирани за одредени неодбитни или неоданочиви ставки. Согласно важечката даночна регулатива, правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби од тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот данок од добивка се терети или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го теретат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 Декември 2007 и 2006, Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.15 Позајмици

Позајмиците иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надоместоци) намалени за направените трошоци на трансакцијата. Позајмиците се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.16 Акционерски капитал

(а) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување (нето од данокот) на приливите.

(б) Дивенди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Банката. Дивидендите за годината што се објавени по датумот на билансирање се објавени во Белешката за последователни настани.

(в) Сопствени акции

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надоместоци се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се откажат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надоместоци се вклучуваат во акционерскиот капитал.

2.17 Доверителски активности

Банката вообичаено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање на средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства и приходот кој резултира од нив не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

2.18 Вонбилансни потенцијални и превземени обврски

Банката превзема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции и акредитиви. Овие финансиски обврски се евидентираат во Билансот на состојба кога ќе можат да се повратат. Резервирање поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и превземени обврски е објавено во рамките на “оштетување на финансиски средства“ во оваа Белешка, и е вклучено во Билансот на состојба како обврска.

2.19 Последователни настани

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката на датумот на билансирањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3 **Управување со ризици од финансирање**

Деловните активности на Банката се изложени на различни ризици од финансиски карактер, а тие активности вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Банката се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Банката.

Политиките на Банката за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Банката редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го вршат Секторот за кредитирање и Секторот за Деловна политика во согласност со политиките одобрени од страна на Управниот Одбор. Овие сектори ги идентификуваат и проценуваат ризиците од финансирање во тесна соработка со другите сектори на Банката. Управниот Одбор донесува писмени политики, а Работоводниот орган процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки и ризикот од кредитирање.

3.1 **Кредитен ризик**

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик за деловните активности на Банката. За таа цел, Раководството на Банката внимателно управува со нејзината изложеност на кредитниот ризик. Кредитната изложеност воглавно се јавува кај активностите на позајмување на кредити и аванси. Управувањето и контролата со кредитниот ризик се врши од страна на Одборот за управување со средствата и обврските и Работоводниот орган, кои што пак редовно го известуваат Управниот Одбор.

Мерење на кредитниот ризик

Кредити и аванси. Мерењето на кредитниот ризик на Банката се заснова на воспоставени нивоа на рангирање на кредити од А до Д, каде секое ниво носи одреден степен на резервирање од можна загуба од оштетување, односно 0-2%, 10%, 25%, 50% и 100%, соодветно. Овој систем ја зема во предвид, способноста на позајмувачот да ги исполни обврските за исплата на каматата и главнината, соодветниот ризик во дејноста како и соодветните гарантни покритија. Банката ја следи својата изложеност на кредитен ризик врз револвинг основа и подлежи на квартални разгледувања.

Политики за контрола на ограничувањата и ублажување на ризикот

Банката ги управува, ограничува и контролира концентрациите на кредитниот ризик во моментот на нивно идентификување, особено во однос на поединечни договорни страни или групи, како и во однос на индустриски сектори и земји.

Банката ги структурира нивоата на превземениот кредитен ризик по пат на одредување лимити на прифатен ризик во врска со еден позајмувач, или група позајмувачи, и на географски и индустриски сегменти. Таквите ризици се следат на обновлива основа и подлежат на годишен или почест преглед, кога е потребно. Лимитот на ниво на кредитен ризик по продукт, индустриски сектор и по земја се одобрува на секои три месеци од страна на Управниот Одбор.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Изложеноста на кредитен ризик исто така се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на каматата и главнината, како и преку измена на овие кредитни лимити доколку е тоа возможно.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Банката применува упатства во врска со прифатливоста на одредени класи на обезбедување. Основните видови обезбедување за кредитите и авансите се следните:

- Хипотеки над станбен имот,
- Залог врз деловни средства како што се деловен простор, опрема, залихи и побарувања, и
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции.

Долгорочното финансирање, корпоративното кредитирање и револвинг кредитите за населението се генерално обезбедени. Освен тоа, со цел да се минимизира кредитната загуба, Банката ќе бара дополнително обезбедување од договорната страна веднаш штом се забележат индикатори за оштетување на одредени релевантни поединечни кредитни пласмани и аванси.

Политики во врска со оштетување и резервирање

Резервирањето поради оштетување на крајот на годината потекнува од секое поединечно ниво на интерно рангирање како што е тоа претходно објаснето во делот за Мерење на кредитниот ризик. Во табелата подолу се прикажани применетите проценти на резервирање од оштетување кај ставките на кредитите и авансите рангирани согласно интерниот систем на рангирање кој го применува Банката:

	Кредити и аванси (%)	2007 (%) на резерв.	Кредити и аванси (%)	2006 (%) на резерв.
A0	44.46	-	34.16	-
A1	5.34	0.05	-	-
A2	29.63	0.59	34.92	0.70
Б	16.10	1.61	23.72	2.37
В	1.44	0.36	2.63	0.66
Г	0.96	0.48	2.59	1.30
Д	2.07	2.07	1.97	1.97
	100.00	5.16	100.00	6.99

Интерното рангирање му помага на Раководството при утврдувањето на постоење на објективен доказ за оштетување, според МСС 39, врз основа на следните критериуми утврдени од страна на Банката:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Максимална изложеност на кредитен ризик пред добиено обезбедување

Максималната изложеност на кредитен ризик е прикажана преку евидентираните износи на финансиските средства во Билансот на состојба.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Кредити и аванси

Квалитетот на портфолиото на кредити и аванси може да се ојени преку интерниот систем за рангирање усвоен од страна на Банката, како што следи:

31 Декември 2007

	Интерен систем за рангирање							Резерв. поради оштетув.	Објектив. вред.на обезбед.
	A0	A1/A2	Б	В	Г	Д	Вкупно		
Физички лица	2,570	179,338	9,197	3,665	6,887	4,781	206,438	12,749	116,420
Претпријатија	27,128	1,545,302	819,708	70,480	42,627	101,789	2,607,034	251,894	6,915,259
Фин.инстит.	2,259,682	76,316	-	-	-	-	2,335,998	1,454	-
Вкупно	2,289,380	1,800,956	828,905	74,145	49,514	106,570	5,149,470	266,097	7,031,679

31 Декември 2006

Физички лица	-	118,313	11,226	13,867	11,652	3,915	158,973	16,765	26,581
Претпријатија	52,912	1,489,194	1,081,586	107,268	107,889	86,793	2,925,642	305,497	7,653,881
Фин.инстит.	1,521,098	1,485	-	-	-	-	1,522,583	29	-
Вкупно	1,574,010	1,608,992	1,092,812	121,135	119,541	90,708	4,607,198	322,291	7,680,462

Должнички хартии од вредност и инструменти на капиталот

Следната табела го анализира квалитетот на портфолиото на должничките хартии од вредност и капиталните инструменти според воспоставениот интерен систем за рангирање усвоен од страна на Банката.

	Интерен систем на рангирање							Резерв. поради оштетув.
	A0	A1/A2	Б	В	Г	Д	Вкупно	
31 Декември 2007								
Инструменти на капиталот	-	11,797	-	-	-	13,277	25,074	13,395
Благајнички записи	1,430,134	-	-	-	-	-	1,430,134	-
Државни обврзници	166	-	-	-	-	-	166	-
Државни записи	331,045	-	-	-	-	-	331,045	-
	1,761,345	11,797	-	-	-	13,277	1,786,419	13,395

31 Декември 2006

Инструменти на капиталот	-	11,087	-	-	-	13,649	24,736	13,871
Благајнички записи	630,902	-	-	-	-	-	630,902	-
Државни обврзници	30,114	-	-	-	-	-	30,114	-
Државни записи	304,549	-	-	-	-	-	304,549	-
	965,565	11,087	-	-	-	13,649	990,301	13,871

Концентрација на ризици кај финансиски средства изложени на кредитен ризик

Географски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираниите износи, категоризирани по географски региони со состојба на 31 Декември 2007.

	Република Македонија	Земји- членки на ЕУ	Други европски земји	Други земји	Вкупно
Парични средства и депозити кај НБРМ	1,754,154	307,915	6,503	155,605	2,224,177
Побарувања од банки	87,620	1,749,169	-	497,755	2,334,544
Кредити на физички лица	193,733	-	-	-	193,733
Кредити на претпријатија	2,355,096	-	-	-	2,355,096
Хартии од вредност расположливи за продажба	11,679	-	-	-	11,679
Хартии од вредност што се чуваат до доспевање	331,231	-	-	-	331,231
Побарувања по камати и останати средства	41,488	3,744	-	-	45,232
Вкупно на 31 Декември 2007	4,775,001	2,060,828	6,503	653,360	7,495,692
Вкупно на 31 Декември 2006	4,110,952	1,518,574	6,733	335,767	5,972,026

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Индустриски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по индустриски сектори:

	Фин.инст.	Производ.	Трговија	Други индустрии	Населен.	Вкупно
Парич.средства и депоз.кај НБРМ	2,224,177	-	-	-	-	2,224,177
Побарувања од банки	2,334,544	-	-	-	-	2,334,544
Кредити на физички лица	-	-	-	-	193,733	193,733
Кредити на претпријатија	-	1,377,989	343,365	633,742	-	2,355,096
Хартии од вредност распол. за прод.	11,679	-	-	-	-	11,679
Хартии од вредност што се чуваат до доспевање	20	-	-	331,211	-	331,231
Побарув.по камати и ост.средства	6,869	22,338	5,566	10,273	186	45,232
Вкупно на 31 Декември 2007	4,577,289	1,400,327	348,931	975,226	193,919	7,495,692
Вкупно на 31 Декември 2006	3,168,624	1,159,425	595,277	906,492	142,208	5,972,026

3.2 Пазарни ризици

Банката е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Банката на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Банката утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ја сумаризира изложеноста на Банката на каматните ризици. Табелата вклучува средства и обврски по нивната евидентирана вредност со состојба на ден 31 Декември 2007 и 31 Декември 2006 (во илјади Денари).

	Помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Без Камата	Вкупно
Средства							
Парични средства и депозити кај НБРМ	1,893,694	-	-	-	-	330,483	2,224,177
Побарувања од банки	2,161,141	169,240	-	-	4,163	-	2,334,544
Кредити одобрени на комитенти	293,556	490,587	1,279,079	382,207	103,400	-	2,548,829
Хартии од вредност расположливи за продажба	-	-	-	-	-	11,679	11,679
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	98,742	226,994	5,383	112	-	-	331,231
Побар. по камати останати средства	-	-	-	-	-	45,232	45,232
	4,447,133	886,821	1,284,462	382,319	107,563	387,394	7,495,692
Обврски							
Обврски кон банки	136,997	60,000	13,669	-	-	128,017	338,683
Обврски кон комитенти	2,960,667	1,563,752	260,749	86,848	-	16,156	4,888,172
Позајмици	11,850	-	40,630	458,507	52,171	109,226	672,384
Обврски по камати и останати обврски	-	-	-	-	-	75,403	75,403
	3,109,514	1,623,752	315,048	545,355	52,171	328,802	5,974,642
Нето ликвидна разлика	1,337,619	(736,931)	969,414	(163,036)	55,392	58,592	1,521,050
31 Декември 2006							
Вкупно средства	2,635,544	1,057,557	1,493,872	403,513	-	381,540	5,972,026
Вкупно обврски	2,718,006	953,444	140,885	288,024	196,244	211,221	4,507,824
Нето ликвидна разлика	(82,462)	104,113	1,352,987	115,489	(196,244)	170,319	1,464,202

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Каматен ризик (продолжува)

Табелата подолу ја сумира ефективната каматна стапка за монетарните финансиски инструменти во текот на 2007 и 2006 година (во %):

	31 Декември 2007				31 Декември 2006			
	ЕУР	УСД	Остан.	МКД	ЕУР	УСД	Остан.	МКД
Средства								
Парични средства и депозити кај НБРМ	0.125-2.87	0.2-6	0-3.2	1-6.1	0.125-2.25	0.2-6	0-3.2	1-8.8
Побарувања од банки	3.6-4.48	3.5-5.18	1.50	3-15	1.5-3.65	4.32-5.15	1.50	4.69-15
Кредити одобрени на клиенти	6.27-11.06	-	-	3.2-15	6.7-11.5	-	-	8-15
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	-	-	-	4-9	-	-	-	5.9-11.5
Обврски								
Обврски кон банки	0-3.47	4.8-5.31	0-5.42	1-7.0	0-3.47	0-5.31	0-5.60	1.5-7.1
Обврски кон клиенти	0.8-3.75	0.6-4.6	0.2-2.0	1-7.0	0.8-2.67	0.6-4.32	0.2-2.0	1.5-7.0
Позајмици	3.16-7.05	-	-	1.0-5.0	2.3-6.05	-	-	1.0-5.0

Валутен ризик

Банката е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Банката на 31 Декември 2007 и 2006 година (во илјади Денари).

31 Декември 2007

	ЕУР	УСД	Останати	МКД	Вкупно
Средства					
Парични средства и депозити кај НБРМ	298,606	118,876	53,655	1,753,040	2,224,177
Побарувања од банки	1,738,554	362,411	146,033	87,546	2,334,544
Кредити одобрени на клиенти	103,479	-	-	2,445,350	2,548,829
Хартии од вредност расположливи за продажба	-	-	-	11,679	11,679
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	-	-	-	331,231	331,231
Побарувања по камати и останати средства	3,604	766	342	40,520	45,232
	2,144,243	482,053	200,030	4,669,366	7,495,692
Обврски					
Обврски кон банки	101,113	21,205	5,698	210,667	338,683
Обврски кон клиенти	1,698,704	452,969	188,947	2,547,552	4,888,172
Позајмици	292,729	-	-	379,655	672,384
Обврски по камати и останати обврски	9,841	2,680	214	62,668	75,403
	2,102,387	476,854	194,859	3,200,542	5,974,642
Нето девизна позиција	41,856	5,199	5,171	1,468,824	1,521,050

31 Декември 2006

Вкупно средства	1,585,517	383,664	187,183	3,815,662	5,972,026
Вкупно обврски	1,581,366	380,713	201,965	2,343,780	4,507,824
Нето девизна позиција	4,151	2,951	(14,782)	1,471,882	1,464,202

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.3 Ризик од ликвидност

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Банката, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање (во илјади Денари).

31 Декември 2007

	Помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Парични средства и депозити кај НБРМ	2,224,177	-	-	-	-	2,224,177
Побарувања од банки	2,161,141	169,240	-	-	4,163	2,334,544
Кредити одобрени на клиенти	293,556	490,587	1,279,079	382,207	103,400	2,548,829
ХВ расположливи за продажба	-	-	-	-	11,679	11,679
ХВ кои се чуваат до доспевање	98,742	226,994	5,383	112	-	331,231
Побар.по камати останати средства	41,915	840	2,477	-	-	45,232
	4,819,531	887,661	1,286,939	382,319	119,242	7,495,692
Обврски						
Обврски кон банки	265,014	60,000	13,669	-	-	338,683
Обврски кон клиенти	2,976,042	1,564,533	260,748	86,849	-	4,888,172
Позајмици	11,850	-	40,630	458,507	161,397	672,384
Обврски по камати и останати обврски	75,403	-	-	-	-	75,403
	3,328,309	1,624,533	315,047	545,356	161,397	5,974,642
Нето ликвидна разлика	1,491,222	(736,872)	971,892	(163,037)	(42,155)	1,521,050

31 Декември 2006

Вкупно средства	2,728,823	1,232,442	1,548,794	349,370	112,597	5,972,026
Вкупно обврски	2,809,798	811,356	150,268	430,932	305,470	4,507,824
Нето ликвидна разлика	(80,975)	421,086	1,398,526	(81,562)	(192,873)	1,464,202

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по пазарни услови. Објективната вредност се базира на проценката од страна на раководството зависно од видот на средствата и обврските.

Следната табела ги сумира сметководствените вредности и објективните вредности на тие финансиски средства и обврски кои што не се презентирани во билансот на состојба по нивната објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2007	2006	2007	2006
Финансиски средства				
Побарувања од банки	2,334,544	1,522,554	2,334,544	1,522,554
Кредити одобрени на комитенти	2,548,829	2,762,353	2,548,829	2,762,353
ХВ расположливи за продажба	11,679	10,865	11,582	11,087
ХВ кои се чуваат до доспевање	331,231	344,361	331,231	344,361
Финансиски обврски				
Обврски кон банки	338,683	264,772	338,683	264,772
Обврски кон комитенти	4,888,172	3,574,541	4,888,172	3,574,541
Позајмици	672,384	602,651	672,384	602,651

Проценка на објективната вредност (продолжува)

Побарувања од банки

Побарувањата од банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани. Објективната вредност на пласманите и т.н. “overnight“ депозити, поради нивната краткорочност, е иста со нивната евидентирана вредност.

Кредити одобрени на комитенти

Кредитите се прикажани по амортизирана вредност нетирани со нивната исправка на вредноста. Кредитите одобрени на комитенти имаат претежно флукуирачка каматна стапка. Објективната вредност е приближна на нивната евидентирана вредност.

Вложувања

Вложувањата се состојат од хартии од вредност кои се чуваат до доспевање и хартии од вредност расположливи за продажба и се мерат според нивната објективна вредност. Објективната вредност се заснова на пазарните цени или брокерските/дилерските цени за котирање. Во отсуство на такви информации, објективната вредност се проценува користејќи ги пазарните цени за котирање на хартии од вредност со слични карактеристики во однос на кредит, доспевање и добивка.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства кои ги вклучуваат паричните средства и паричните еквиваленти, поради нивниот краткорочен карактер, се смета дека е апроксимативна на нивната евидентирана вредност.

Депозити и обврски по кредити

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматносните депозити претставува износот кој ќе се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити по варијабилни каматни стапки е нивната евидентирана вредност на денот на изготвување на Билансот на состојба.

Евидентираната вредност на обврските по кредити битно не се разликува од нивната објективна вредност главно поради варијабилните каматни стапки и нивните промени.

3.5 Управување со капиталот

Цели на Банката во поглед на управувањето со капиталот се:

- Да соодветствува со барањата за капитал согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија;
- Да се заштити способноста на Банката да обезбеди дивиденда за акционерите;
- Да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на Банката.

Адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од Раководството на Банката, при што се користат техники кои се пропишани од страна на Народна Банка на Република Македонија и истата се известува на тримесечна основа.

Народна Банка на Република Македонија пропишува стапка на адекватност на капиталот од минимум 8%.

Како резултат на промените во националната регулатива кои настанаа во 2007 година, различен е пристапот при пресметка на сопствените средства на Банката во 2007 година во однос на 2006 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Сопствените средства на Банката се поделени во 2 групи:

- Основен капитал кој вклучува: обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции, резерви и задржана добивка или загуба, позиции како резултат на консолидација, намалени за нематеријалните средства;
- Дополнителен капитал I кој вклучува: кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, хибридни капитални инструменти и субординирани инструменти.

Вложувњата во капиталот на други банки или финансиски институции кои претставуваат над 10% од капиталот на тие институции и директните вложувања на Банката во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови претставуваат одбитни ставки при пресметка на сопствени средства.

Според националната регулатива, активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна) се мери според четири различни пондери во зависност од природата на средствата, замајќи го во предвид и обезбедувањето.

Коефициентот за адекватност на капитал се добива како однос помеѓу сопствените средства на Банката и збирот од активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна) и активата пондерирана според валутниот ризик.

Табелата подолу претставува сумарен преглед на сопствените средства и коефициентот на адекватност на капиталот на Банката за годините што завршуваат на 31 Декември, а кој се однесува на барањата согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија. Во изминатите две години Банката е во согласност со сите пропишани барања во врска со капиталот.

Основен капитал	2007
Обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции	1,192,753
Резерви и задржана добивка или загуба	289,327
Позиции како резултат на консолидација	-
Минус нематеријални средства	10,259
Вкупно основен капитал	1,471,821
Дополнителен капитал	
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-
Хибридни капитални инструменти	-
Субординирани инструменти	-
Вкупно дополнителен капитал	-
Одбитни ставки	-
Сопствени средства	1,471,821
Актива пондерирана според кредитен ризик	
Билансна	3,314,468
Вонбилансна	308,600
Вкупно актива пондерирана според кредитен ризик	3,623,068
Актива пондерирана според валутен ризик	61,864
Стапка на адекватност на капиталот	39.94%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Основен капитал	2006
1. Издадени обични акции или директни уплатени средства	1,192,753
2. Резерва	220,879
3. Задржана нераспределена добивка	68,000
4. Добивка според периодична пресметка дисконтирана за 50%	-
5. Минус непокриена загуба од предходни години	-
6. Минус загуба од тековно работење	-
7. Минус гудвил	-
Вкупно основен капитал	1,481,632
Дополнителен капитал	
8. Издадени приоритетни акции	-
9. Ревалоризирани резерви	-
10. Хибридни капитални инструменти	-
11. Субординирани обврски	-
Вкупно дополнителен капитал	-
12. Минус капитални вложувања во други субјекти	10,865
13. Минус неиздвоена посебна резерва за кредитни загуби	-
Вкупно гарантен капитал	1,470,767
Ризично пондерирана актива	
Билансна	3,413,431
Вонбилансна	383,495
Минус ставки 5, 6, 7, 12 и 13	10,865
Вкупно ризично пондерирана актива	3,786,061
Вкупно отворена девизна позиција	23,464
Коефициент на адекватност на капиталот	38.61%

3.6 Усогласеност со законските одредби

Согласно со одредбите утврдени во Законот за банки (член 95), лицата во службата за внатрешна ревизија се вработени во банката и извршуваат работи само на службата, а најмалку еден од нив е овластен ревизор.

Со состојба на 31 Декември 2007, службата за внатрешна ревизија на Банката има само еден вработен. Тој нема лиценца за овластен ревизор на Република Македонија.

4 Значајни сметководствени проценки

Банката врши проценки и претпоставки кои влијаат врз објавените износи на средства и обврски во рамките на следната финансиска година. Проценките постојано се предмет на проверка и се базираат на минати искуства и други фактори, вклучувајќи очекувања од идни настани за кои се верува дека се разумни во однос на околностите во кои се јавуваат.

Загуби поради оштетување на кредитите и авансите

Банката квартално го проверува своето кредитно портфолио со цел проценка на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање на загуба од оштетување во Билансот на успех, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и аванси. Доказите вклучуваат евидентни податоци кои укажуваат на постоење неповолна промена во плаќањата од страна на позајмувачите во групата, или пак податоци на ниво на земја или локални економски услови кои се во корелација со намалувањето на средствата во групата. Раководството употребува проценки базирана на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за проценка на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

Загуби поради оштетување на финансиските средства расположливи за продажба

Банката утврдува дека постои оштетување кај вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавната вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна проценка. Во формирањето на оваа проценка, помеѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската кондиција на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

Загуби поради оштетување на вложување во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Банката утврдува дека постои оштетување кај вложувања во хартии од вредност чувани до доспевање тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавна вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна проценка. Во формирањето на оваа проценка, помеѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската кондиција на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

5 Нето приходи по камати

	2007		2006	
	Приходи	(Расходи)	Приходи	(Расходи)
Население	20,963	(48,599)	21,491	(34,327)
Претпријатија	287,494	(74,915)	291,483	(55,408)
Банки и финансиски институции	159,480	(40,868)	95,195	(25,241)
Владини и државни институции	9	(667)	42	(1,134)
Останати клиенти	-	(1,877)	92	(861)
Наплата на претходно отпишана камата	-	-	198	-
	467,946	(166,926)	408,501	(116,971)
Нето приходи по камати	301,020		291,530	

6 Нето приходи од надомести и провизии

	2007		2006	
	Приходи	(Расходи)	Приходи	(Расходи)
Население	9,193	-	8,791	-
Претпријатија	73,745	-	69,001	-
Банки и финансиски институции	781	(9,290)	473	(9,150)
Владини и државни институции	-	-	-	-
Странски субјекти	38	-	340	-
Останати клиенти	-	(5,891)	-	(4,434)
	83,758	(15,181)	78,605	(13,584)
Нето приходи од надомести и провизии	68,577		65,021	

7 Приходи од вложувања

	2007	2006
Добивки од трансакции со хартии од вредност кои се чуваат до доспевање (Бел. 17)	23,313	15,661
Капитализирани дивиденди (Бел. 16)	710	240
Приходи од дивиденди	533	-
	24,556	15,901

8 Останати деловни приходи

	2007	2006
Добивки од продажба на недвижности и опрема	-	2
Останати приходи	669	3,301
	669	3,303

9 Приход од ослободување на резервации, нето

Расход/(приход) за годината	2007	2006
Трошок / (укинување) на трошок за:		
Парични средства и депозити кај НБРМ	1,025	68
Пласмани во, и кредити на банки	1,425	29
Кредити одобрени на клиенти	(57,619)	(17,735)
ХВ расположливи за продажба	(175)	191
Побарувања по камати и останати средства	17	(351)
Имот наменет за продажба	783	-
Потенцијални обврски	3,280	(8,167)
	(51,264)	(25,965)
Наплата на претходно отпишани кредити на вонбилансни сметки	(11,822)	(130)
Вкупно	(63,086)	(26,095)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Приход од ослободување на резервации, нето (продолжува)

Движење на сметката на резервациите поради оштетување

	Пар.сред. и депозити кај НБРМ.	Пласмани во, и кредити на банки	Кредити одобр. на клиенти	ХВ распол. за прод.	Имот наменет за продажба	Побар.по камати и ост.сред.	Потенц. обврски (Бел. 24 и 28)	Вкупно
	(Бел. 13)	(Бел. 14)	(Бел. 15)	(Бел. 16)	(Бел. 20)	(Бел.18)		
На 01 Јануари 2006	21	-	345,105	13,680	-	2,916	25,493	387,215
Расход / (приход) за год., нето	68	29	(17,735)	191	-	(351)	(8,167)	(25,965)
Отпис	-	-	(5,108)	-	-	-	-	(5,108)
На 31 Декември 2006	89	29	322,262	13,871	-	2,565	17,326	356,142
На 01 Јануари 2007	89	29	322,262	13,871	-	2,565	17,326	356,142
Расход / (приход) за год., нето	1,025	1,425	(57,619)	(175)	783	17	3,280	(51,264)
Отпис	-	-	-	(301)	-	-	-	(301)
На 31 Декември 2007	1,114	1,454	264,643	13,395	783	2,582	20,606	304,577

10 Позитивни курсни разлики, нето

	2007	2006
Позитивни курсни разлики	164,765	121,380
Негативни курсни разлики	(154,292)	(113,440)
	10,473	7,940

11 Останати деловни расходи

	2007	2006
Плати и останати трошоци за вработените	102,452	122,928
Материјали и услуги	34,128	30,959
Амортизација (Бел. 19)	15,991	15,034
Осигурување	13,748	11,183
Останати даноци и придонеси	1,166	559
Промоција и реклама	3,259	2,776
Отпис на имот наменет за продажба	18	-
Останати расходи	4,976	1,688
	175,738	185,127

Трошоците за плати и и останатите трошоци за вработени се состојат од:

	2007	2006
Нето плати	56,857	54,736
Персонален данок и придонеси	37,051	39,987
Останати задолжителни надомести на вработените	8,544	28,205
	102,452	122,928

12 Данок на добивка

	2007	2006
Тековни даночни трошоци	35,462	25,053
Одложени даночни трошоци / (приходи)	-	-
	35,462	25,053

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Данок на добивка (продолжува)

Усогласувањето на законскиот данок на добивка со данокот на добивка на Банката применлив на ефективната добивка, како што е евидентирано во придружните биланси на успех, е следното:

	2007	2006
Добивка пред оданочување	292,643	224,663
Данок по даночна стапка од 12% (2006: 15%)	35,117	33,699
Неодбитни трошоци за даночни цели	495	3,331
Неоданочиви приходи за даночни цели	(150)	(1,240)
Даночни олеснувања	-	(10,737)
	35,462	25,053

13 Парични средства и депозити кај НБРМ

	2007	2006
<i>Парични средства во благајна</i>		
- во Денари	27,535	11,061
- во странска валута	62,901	33,738
<i>Износи во НБРМ</i>		
- тековни сметки	53,833	42,745
- задолжителна резерва	472,758	326,359
<i>Коресподентни банки</i>		
- домашни	945	4,485
- странски	168,935	226,944
Благајнички записи	1,430,134	630,902
Акредитиви	1,246	-
Чекови	7,004	10,292
	2,225,291	1,286,526
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(1,114)	(89)
	2,224,177	1,286,437

Банката е должна да одржува задолжителна резерва во Денари на својата тековна сметка кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2006: 10%) на денарските обврски на Банката кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица од просекот на дневните состојби на овие сметки за секој календарски ден во текот на претходниот месец.

Исто така, Банката е должна да одржува задолжителна резерва во девизи на посебни сметки кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2006: 10%) од просекот на дневните состојби на сметките на девизните обврски кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица за секој календарски ден во текот на претходниот месец. Во текот на 2007 и 2006, Банката ја исполнуваше обврската за одржување на нивото на задолжителна девизна резерва. Овие средства не се на располагање за извршување на дневните деловни активности на Банката.

Каматната стапка на задолжителната резерва во Денари во текот на 2007 и 2006 година изнесуваше 2% годишно. Каматната стапка на задолжителната резерва во девизи во текот на 2007 и 2006 година изнесуваше 0% годишно.

Благајничките записи издадени од НБРМ се со рок на доспевање од 28 дена (2006: 28 дена) и каматни стапки од 4.73 % до 5.10 % годишно (2006: 5.55% до 5.89% годишно).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

14 Пласмани во, и кредити на банки

	2007	2006
Орочени депозити кај странски банки	2,246,998	1,501,098
Краткорочни кредити на домашни банки и фин. институции	89,000	21,485
	2,335,998	1,522,583
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(1,454)	(29)
	2,334,544	1,522,554

15 Кредити одобрени на клиенти

а) Анализа по клиенти

	2007			2006		
	Вкупно	До 1 година	Над 1 година	Вкупно	До 1 година	Над 1 година
Население						
- Во Денари	155,449	34,515	120,934	150,721	32,725	117,996
- Во странска валута	1,126	1,126		1,194	1,141	53
- Пречекор.по тек.сметки	49,863	49,863		7,058	7,058	-
Претпријатија						
- Во Денари	2,504,680	1,779,101	725,579	2,661,042	2,004,607	656,435
- Во странска валута	102,354	20,669	81,685	258,601	-	258,601
Други правни лица - во ден.	-	-	-	5,999	396	5,603
	2,813,472	1,885,274	928,198	3,084,615	2,045,927	1,038,688
Тековна доспеаност на долгорочните кредити	-	431,215	(431,215)	-	560,149	(560,149)
	2,813,472	2,316,489	496,983	3,084,615	2,606,076	478,539
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(264,643)	(229,586)	(35,057)	(322,262)	(266,910)	(55,352)
Кредити на клиенти, нето	2,548,829	2,086,903	461,926	2,762,353	2,339,166	423,187

На 31 Декември 2007 година, износот на нефункционалните кредити изнесува 154,799 илјади Денари (2006: 254,262 илјади Денари). Непризнаената камата по овие кредити изнесува 52,626 илјади Денари (2006: 60,070 илјади Денари).

б) Анализа по сектори

	2007	2006
Население	206,438	158,973
Производна индустрија	1,525,400	1,595,205
Трговија	380,097	693,497
Градежништво	283,202	379,919
Останато	418,335	257,021
	2,813,472	3,084,615
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(264,643)	(322,262)
	2,548,829	2,762,353

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

16 Хартии од вредност расположливи за продажба

	2007	2006
Вложувања во ХВ на домашни некотирани друштва	13,277	13,277
Вложувања во ХВ на домашни некотирани финансиски институции	11,797	11,459
	25,074	24,736
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(13,395)	(13,871)
	11,679	10,865

Движењето на овие вложувања во текот на 2007 и 2006 година е како што следи:

	2007	2006
Состојба на 01 Јануари	24,736	24,496
Наплата од Пазар на Пари	(71)	
Ликвидација од Пазар на Пари	(301)	-
Капитализирани дивиденди (Бел. 7)	710	240
На 31 Декември	25,074	24,736

Со состојба на 31 Декември 2007 година, Банката изврши отпис на делот од портфолиото со обични акции на Банката на товар на резервациите поради оштетување во износ од 301 илјади Денари (Бел. 9).

17 Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

	2007	2006
Долгорочни должнички хартии од вредност		
- Државни обврзници	166	30,114
- Државни записи	5,329	25,899
Краткорочни должнички хартии од вредност		
- Државни записи	325,716	278,650
- Есконтирани чекови	20	9,698
	331,231	344,361

Движењето на овие вложувања во текот на 2007 и 2006 година е како што следи:

	2007	2006
Состојба на 01 Јануари	344,361	91,384
Набавки	47,066	849,193
Продажби	(60,196)	(596,216)
На 31 Декември	331,231	344,361

На 31 Декември 2007 година државните обврзници се состојат од:

- Државни обврзници од старо девизно штедење од четвртата емисија, издадени од Министерство за финансии на РМ, со рок на доспевање до 2010 година и годишна каматна стапка од 2% (2006: 2%), кои, со состојба на 31 Декември 2007 изнесуваат 166 илјади Денари (2006: 221 илјади Денари).

Долгорочните државни записи, кои, со состојба на ден 31 Декември 2007, изнесуваат 5,329 илјади Денари (2006: 25,899) се издадени од Министерство за финансии на РМ, со рок на доспевање од 03 Мај 2008 година до 30 Октомври 2008 година и годишна каматна стапка од 9.48% до 10% (2006: 9.48%).

Краткорочните државни записи, кои со состојба на ден 31 Декември 2007 година изнесуваат 325,716 илјади Денари (2006: 278,650) се издадени од Министерство за финансии на РМ, со рок на доспевање од 3 до 12 месеци и годишна каматна стапка од 6.28% - 9%.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање (продолжува)

Во текот на 2007 година и како резултат од трансакциите со должничките хартии од вредност, Банката оствари добивка во вкупен износ од 23,313 илјади Денари (2006 : 15,661 илјади Денари) (Бел. 7).

18 Побарувања по камати и останати средства

	2007	2006
Побарувања по камати		
- во Денари	36,798	33,044
- во девизи	536	1,592
Провизии - во Денари	5,732	5,152
Претплати по данок на добивка	-	3,174
Останати побарувања	4,748	5,059
	47,814	48,021
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(2,582)	(2,565)
	45,232	45,456

19 Недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства

Недвижности, постројки и опрема

	Градежни објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
На 01 Јануари 2006				
Набавна вредност	198,378	69,433	4,844	272,655
Акумулирана (амортизација)	(43,222)	(56,168)	-	(99,390)
Нето книговодствена вредност	155,156	13,265	4,844	173,265
Година што завршува на 31 Декември 2006				
Промени во текот на 2006 год.				
Почетна нето книговодствена вредност	155,156	13,265	4,844	173,265
Набавки во текот на годината	-	-	13,784	13,784
Пренос од инвестиции во тек	-	9,063	(9,063)	-
Пренос во нематеријални средства	-	-	(4,124)	(4,124)
Амортизација	(4,959)	(8,468)	-	(13,427)
Крајна нето книговодствена вредност	150,197	13,860	5,441	169,498
На 31 Декември 2006/01 Јануари 2007				
Набавна вредност	198,378	77,823	5,441	281,642
Акумулирана (амортизација)	(48,181)	(63,963)	-	(112,144)
Нето книговодствена вредност	150,197	13,860	5,441	169,498
Година што завршува на 31 Декември 2007				
Промени во текот на 2007 год.				
Почетна нето книговодствена вредност	150,197	13,860	5,441	169,498
Набавки во текот на годината	-	-	17,963	17,963
Пренос од инвестиции во тек	-	13,957	(13,957)	-
Пренос во нематеријални средства	-	-	(9,405)	(9,405)
Амортизација	(4,937)	(8,027)	-	(12,964)
Крајна нето книговодствена вредност	145,260	19,790	42	165,092
На 31 Декември 2007				
Набавна вредност	198,378	89,918	42	288,338
Акумулирана (амортизација)	(53,118)	(70,128)	-	(123,246)
Нето книговодствена вредност	145,260	19,790	42	165,092

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Во текот на 2007 година, Банката отпиша целосно амортизирана опрема со набавна вредност од 1,862 илјади Денари (2006: 673 илјади Денари).

Со состојба на 31 Декември 2007 и 2006 година, сите недвижности и опрема се во сопственост на Банката. Банката нема хипотеки или други товари врз своите недвижности и опрема.

Нематеријални средства

Нематеријалните средства со состојба на 31 Декември 2007 и 2006 година се состојат од софтвер и лиценци. Движењата кај нематеријалните средства се како што следи:

	Набавна вредност	Акумулирана (амортизација)	Нето книговодствена вредност
На 01 Јануари 2006 год.	9,908	(8,544)	1,364
Пренос од материјални средства	4,124	-	4,124
Амортизација	-	(1,607)	(1,607)
На 31 Декември 2006	14,032	(10,151)	3,881
На 01 Јануари 2007 год.	14,032	(10,151)	3,881
Пренос од материјални средства	9,405	-	9,405
Амортизација	-	(3,027)	(3,027)
На 31 Декември 2007	23,437	(13,178)	10,259

20 Имот наменет за продажба

	2007	2006
Набавна вредност	43,642	43,660
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9)	(783)	-
Нето евидентирана вредност	42,859	43,660

Движењето на овие средства во текот на 2007 и 2006 година е како што следи:

	2007	2006
На 01 Јануари	43,660	43,660
Отпис на имот наменет за продажба (Бел.11)	(18)	-
На 31 Декември	43,642	43,660

Имотот наменет за продажба се состои од недвижности и опрема. Стекнат е при наплата на побарувањата и Банката има намера да го продаде. Евидентиран е по пазарни цени врз основа на проценка извршена од страна на независни проценители.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

21 Обврски кон банки и финансиски институции

	2007	2006
Депозити по видување		
- Во Денари	2,104	5,103
- Во странска валута	128,016	2,081
Орочени депозити		
- Во Денари	208,563	136,247
- Во странска валута	-	121,341
	338,683	264,772

22 Обврски кон клиенти

	2007			2006		
	До 1 год.	Над 1 година	Вкупно	До 1 год.	Над 1 година	Вкупно
Депозити по видување						
Население						
- Во Денари	702,539	-	702,539	542,507	-	542,507
- Во странска валута	683,836	-	683,836	744,058	-	744,058
Претпријатија						
- Во Денари	354,328	-	354,328	337,508	-	337,508
- Во странска валута	127,192	-	127,192	51,183	-	51,183
Странски субјекти						
- Во Денари	22,612	-	22,612	19,635	-	19,635
- Во странска валута	8,860	-	8,860	3,285	-	3,285
Јавен сектор и непрофитни организации						
- Во Денари	35,940	-	35,940	25,331	-	25,331
- Во странска валута	713	-	713	1,115	-	1,115
Останати субјекти - во Ден.	28,364	-	28,364	21,230	-	21,230
	1,964,384	-	1,964,384	1,745,852	-	1,745,852
Орочени депозити						
Население						
- Во Денари	536,191	211,590	747,781	210,780	171,716	382,496
- Во странска валута	146,650	114,797	261,447	73,854	24,231	98,085
Претпријатија						
- Во Денари	624,235	-	624,235	631,947	-	631,947
- Во странска валута	1,253,954	-	1,253,954	682,952	-	682,952
Останати субјекти - во Ден.	5,059	-	5,059	10,851	-	10,851
Странски субјекти						
- Во Денари	-	3,056	3,056	-	-	-
	2,566,089	329,443	2,895,532	1,610,384	195,947	1,806,331
Ограничени депозити						
- Претпријатија	28,256	-	28,256	22,358	-	22,358
	28,256	-	28,256	22,358	-	22,358
	4,558,729	329,443	4,888,172	3,378,594	195,947	3,574,541

Ограничените депозити се состојат од блокирани депозити како обезбедување за дадени кредити, издадени гаранции, отворени акредитиви и налози за плаќање во странство во име на клиентите.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

23 Позајмици

	2007		2006	
	Вкупно	До 1 година	Вкупно	До 1 година
Во Денари				
МБПР	95,486	-	46,895	3,103
Агенција за управување со средства, Министерство за Финансии	110,205	-	118,609	9,383
Во странска валута				
Меѓународна Банка за Обнова и Развој (МБОР)	292,729	-	345,386	52,793
МБПР	173,604	-	91,761	-
	672,384	-	602,651	65,279
				537,372

Позајмици (продолжува)

Планот за отплата на кредитите е како што следи:	2007
До 1 година	52,480
Од 1 до 5 години	458,507
Над 5 години	161,397
	672,384

На 31 Декември 2007 година, долгорочните денарски кредити во износ од 95,486 илјади Денари (2006: 46,895 илјади Денари) се обврски кон Македонска Банка за поддршка на развојот (МБПР). Кредитот првенствено беше добиен од Националната Агенција за Развој на Мали и Средни Претпријатија (НЕПА), како револвинг кредит за финансирање на развојот на малите и средните претпријатија во земјата. Каматната стапка е фиксна и изнесува 5% годишно, од што 0.75% е обврска за плаќање кон МБПР на име провизија, а останатите 4,25% се припишуваат на револвинг кредитниот фонд.

Долгорочните денарски кредити од Агенцијата за управување со средства, во висина од 109,226 илјади Денари (2006: 109,226 илјади Денари) доспеваат одеднаш во Јануари 2020 година. На овие средства Банката плаќа провизија од 1.5% годишно.

Банката е посредник во сервисирањето на кредитната линија одобрена од Меѓународната Банка за Обнова и Развој (МБОР) преку НБРМ. Крајниот рок на доспевање е 2017 година, а каматната стапка е варијабилна и изнесува шестмесечен ЕУРИБОР плус 0.5% годишно.

На 19 Октомври, 2006 година Банката потпиша договор за користење на кредитната линија СЕВ од Македонската Банка за поддршка на развојот (МБПР). Кредитот е во износ од 1,500,000 Евра и доспева секој 15 Октомври, од 2009 до 2013 година. Каматната стапка е варијабилна и изнесува тримесечен ЕУРИБОР плус 0.28% годишно.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

24 Обврски по камати и останати обврски

	2007	2006
Обврски кон раководството и вработените (бонуси)	-	17,796
Обврски кон членовите на Управниот Одбор	-	2,045
Обврски по камати	24,225	13,827
Обврски за провизии	2,004	1,329
Обврски кон добавувачи	3,622	1,643
Дивиденди	2,369	7,239
Обврски за данок на добивка	7,325	-
Обврски за ДДВ	4	53
Резервирања за потенцијални и превземени обврски	20,606	17,326
Останати обврски	15,248	4,602
	75,403	65,860

25 Капитал

Номинална вредност по акција (обична и приоритетна) е 3,000 Денари	Број на акции		Износ (во '000 МКД)	
	Обични	Приоритетни	Обични	Приоритетни
На 1 Јануари 2006 година	323,112	38,392	969,336	115,176
Емисија на акции	29,473	-	88,419	-
Емисија на акции - скрип дивиденда	37,194	(37,194)	111,582	(111,582)
На 31 Декември 2006 година/ 31 Декември 2007 година	389,779	1,198	1,169,337	3,594

Приоритетните акции не се откупливи и им даваат право на нивните сопственици на дивиденда во износ не помал од каматната стапка што ја пресметува Банката на орочените депозити од клиенти над една година плус 0.5% по акција.

26 Заработувачка по акција

Основната заработувачка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2007	2006
Заработувачка која припаѓа на акционерите	257,181	199,610
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	(198)	(611)
Нето добивка која припаѓа на обичните акции	256,983	198,999
Пондериран просечен број на обични акции	389,779	353,765
Основна заработувачка по акција (денари по акција)	659.50	562.50

27 Средства по работи во име и за сметка на трети лица

Банката управува со средства во име и за сметка на трети лица наменети за купување на државни записи и обврзници. Истите не се во сопственост на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на кредитен ризик од овие пласмани.

На 31 Декември 2007 година износот на вкупните средства по работи во име и за сметка на трети лица изнесуваат 54,593 илјади Денари (2006: 95,485 илјади Денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Потенцијални и превземени обврски

Потенцијални обврски

	2007	2006
Гаранции		
- во Денари	246,115	198,410
- во странска валута	99,525	38,405
Акредитиви во странска валута	12,943	13,334
Обврски за пласирање кредити, гаранции и акредитиви	439,158	289,921
Обврски по одобрени дозволени пречекорувања по тековни сметки и дебитни картички на население	150,857	87,570
	948,598	627,640
Намалено за: резервирање поради оштетување (Бел. 9 и 24)	(20,606)	(17,326)
	927,992	610,314

Обврските за пласирање кредити, гаранции и акредитиви претставуваат одобрени, а неискористени кредити, кои Банката се обврзала на прво барање на клиентите безусловно да ги исплати.

Судски спорови

Со состојба на 31 Декември 2007, правните постапки покренати против Банката изнесуваат вкупно 16,314 илјади Денари (2006: 446 илјади Денари). Не е евидентирано резервирање на денот на билансирање, бидејќи професионалните правни совети покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби. Освен тоа, разни правни дејствија и побарувања може да се појават во иднина против Друштвото од правните спорови и побарувања кои може да се јават во текот на редовното деловно работење. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката верува дека нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Оданочување

Даночните власти можат во секое време да извршат преглед на деловните книги и евиденцијата 5 до 10 години последователно по годишната даночна пријава и можат да наметнат дополнителни оданочувања и казни. Раководството на Банката не е запознаено со такви случаи кои би можеле да доведат до потенцијални материјални обврски во тој поглед.

29 Трансакции со поврзани субјекти

За целите на известувањето, акционерите со квалификувано учество во банката и со нив поврзаните лица, одговорните лица на тие акционери - правни лица, како и лицата со посебни права и одговорности во банката и со нив поврзаните лица се сметаат за поврзани субјекти.

Банката има трансакции со поврзаните субјекти во текот на своите редовни деловни активности. Тука спаѓаат кредитирањето и депонирањето средства.

Сите банкарски трансакции кои се извршени со поврзани субјекти во текот на редовните деловни активности и нивната вредност материјално не се разликува од условите што би важеле во трансакција меѓу познати страни. Следната табела ги прикажува обемот и состојбите од значајните трансакции со поврзани субјекти.

	2007	2006
Побарувања	62,541	505,434
Обврски	201,237	50,824
Приходи од камати и провизии	2,567	50,747
Расходи од камати и провизии	8,055	9,792

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2007 и 2006
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

30 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надоместоци при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 Декември 2007 и 31 Декември 2006 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместоците при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 Декември 2007 и 31 Декември 2006 година.

31 Вонбилансна евиденција

Согласно упатствата добиени од НБРМ, Банката изврши префрлување на целосно резервираните побарувања на вонбилансната евиденција, заедно со соодветните исправки за потенцијални загуби и ненаплативост. На 31 Декември 2007 година, Банката имаше кредити и камата во износ од 499,324 илјади Денари на вонбилансните сметки кои беа целосно отпишани во моментот на пренос од Билансот на состојба (2006: 510,393 илјади Денари).

Во наредните периоди, Банката ќе продолжи да ги евидентира овие побарувања и ќе ги наплатува износите кои и се должат. Ваквите идни наплати ќе бидат евидентирани како вонредни приходи.

32 Последователни настани

По датумот на билансирањето и пред објавувањето на овие финансиски извештаи, во почетокот на 2008 година, Раководството на Банката ангажираше надворешен овластен проценител за извршување на проценка на пазарната вредност на недвижностите (градежните објекти) на Банката со состојба на 31 Декември 2007 година. Нето евидентираната вредност на градежните објекти според сметководствената евиденција на Банката на датумот на билансирање изнесува 145,259,340 Денари.

Согласно Рекапитулацијата на вредностите објавена во Елаборатот за проценка на вредноста на основните средства - недвижности на Банката (техн.бр.01/08 - ИИ/ПВ - Е од 06 Февруари 2008 година) вкупната пазарна вредност на недвижностите - градежни објекти изнесува 1,009,904,007.00 Денари.

Ефектот од проценката на недвижностите не е евидентиран во сметководствената евиденција на Банката на датумот на билансирање.

Согласно прифатената сметководствена рамка за признавање и мерење на недвижностите (МСС 16), последователното мерење на истите, според нивната објективна вредност која претставува пазарна вредност на датумот на билансирање, претставува дозволен алтернативен пристап.

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk